

Prima instanță: Judecătoria Orhei, sediul Central (V. Cupcea)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (A. Bostan, A. Pahopol, V. Negru)

DECIZIE

27 februarie 2019

mun.Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al
Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Valeriu Doagă
Ala Cobăneanu
Tamara Chișca-Doneva
Dumitru Mardari
Victor Burduh

examinând recursul declarat de Vasili Savițchi, reprezentat de avocatul Mihail Buzu,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Savițchi Rodica și Savițchi Vasile împotriva lui Savițchii Gheorghii și Savițcaia Maria cu privire la partajarea în natură a averii succesorală, încasarea cheltuielilor de judecată și, cererea reconvențională a lui Savițchii Gheorghii și Savițcaia Maria împotriva Rodicăi Savițchi și Vasile Savițchi cu privire la partajarea bunurilor în litigiu prin vânzarea la licitație, repararea prejudiciului material și încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 10 iulie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a admis cererea de apel declarată de avocatul Vitalie Tihon, în interesele lui Gheorghii Savițchii și Maria Savițcaia, cererea de apel a lui Vasile Savițchi, s-a casat hotărârea din 21 decembrie 2017 a Judecătoriei Orhei, sediul Central și s-a emis o hotărâre nouă prin care s-au admis parțial cererea de chemare în judecată a Rodicăi Savițchi și Savițchi Vasile și, cererea reconvențională a lui Savițchii Gheorghii și Savițcaia Maria,

c o n s t a t ă :

La data de 11 iulie 2013 Savițchi Rodica și Savițchi Vasile au depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Savițchii Gheorghii, solicitând partajarea în natură și indicarea cotelor-părți ce revin în mărime de ½ cotă-parte lui Savițchii Gheorghii și ½ cotă-parte pentru Savițchi Vasile și Savițchi Rodica.

La 28 noiembrie 2013, avocatul Vadim Vieru în interesele Rodicăi Savițchi și Savițchi Vasile a depus cerere de concretizare a cerințelor, înaintînd pretențiile față de Savițchii Gheorghii și Savițcaia Maria.

Pe parcursul examinării cauzei în instanța de fond, avocatul Buzu Mihail în interesele lui Savițchi Vasile a înaintat cerere de concretizare a cerințelor din acțiune privind modalitățile de partajare după cum urmează: imobilele cu numerele cadastrale XXX, XXX, XXX, XXX și ½ din teren, partea nord-est, să fie atribuite pîrîtului Savițchii Gheorghii, iar imobilele cu numerele cadastrale XXX, XXX și ½ din teren, partea nord-vest, să fie atribuite reclamanților Savițchi Rodica și Savițchi Vasile.

Ulterior, Buzu Mihail în interesele lui Savițchi Vasile a concretizat în mod repetat modalitatea de partajare solicitată după cum urmează: imobilele cu numerele cadastrale XXX și ½ din teren, partea nord-est, să fie atribuite pîrîtului Savițchii Gheorghii, iar imobilele cu numerele cadastrale XXX și ½ din teren, partea nord-vest, să fie atribuite reclamanților Savițchi Rodica și Savițchi Vasile, iar terenurile sub formă de grădini să fie vîndute la licitație și distribuirea prețului către coproprietari în mod parțial.

În motivarea acțiunii au indicat că prin decizia din 03 decembrie 2008 a Curții Supreme de Justiție a fost recunoscut dreptul de vocație succesorală a lui Savițchi Vasile și Savițchi Rodica, alături de Savițchii Gheorghii asupra averii succesorală a defunctului Savițchi Vasile XXX. În baza acestei hotărâri, la 04 iunie 2009, notarul privat Levinga Valentina a eliberat: a) certificatul de moștenitor legal nr.3073 prin care atestă ca moștenitori în devălmășie asupra 1/2 cote-părți a averii lui Savițchi Vasiliu Simion sînt nepoții Savițchi Rodica și Savițchi Vasile asupra următoarelor bunuri: 1) casa de locuit, situată în XXX, cu suprafața totală de 113,30 m², număr cadastral XXX; 2) construcție accesorie cu suprafața de 40,50 m², număr cadastral XXX; 3) construcție accesorie cu suprafața de 30,80 m², număr cadastral XXX; 4) construcție accesorie cu suprafața de 9,80 m², număr cadastral XXX; 5) construcție accesorie cu suprafața de 39,70 m², număr cadastral XXX; 6) construcție accesorie cu suprafața de 8,40 m², număr cadastral XXX; 7) terenul pentru construcții cu suprafața de 0,1973 ha, număr cadastral XXX;

b) certificatul de moștenitor legal nr.3075 prin care atestă ca moștenitori în devălmășie asupra 1/2 cotă-parte a averii lui Savițchi Vasile XXX sunt nepoții Savițchi Rodica și Savițchi Vasile asupra următoarelor bunuri: 1) terenul agricol, ce se află în extravilanul s. Peresecina, r. Orhei, cu suprafața de 0,3080 ha, număr cadastral XXX; 2) terenul agricol, ce se află în extravilanul s. Peresecina, r. Orhei, cu suprafața de 0,1230 ha, număr cadastral XXX; 3) terenul cu destinație grădină, ce se află în extravilanul s. Peresecina, r. Orhei, cu suprafața de 0,1600 ha, număr cadastral XXX; 4) terenul cu destinație grădină, ce se află în extravilanul s. Peresecina, r. Orhei, cu suprafața de 0,1356 ha, număr cadastral XXX.

Au indicat că în scopul partajării pe cale amiabilă a bunurilor, la 13 aprilie 2013 au expediat în adresa lui Savițchii Gheorghii o scrisoare prin care au solicitat încheierea unui contract de împărțire a bunurilor succesorală care ulterior să fie prezentat și înregistrat la Oficiul Cadastral Teritorial, acordându-i un termen de 30 de zile, însă nu au primit răspuns.

Au susținut că partajarea în natură se impune, în special, în situația în care Savițchii Gheorghii nu se folosește de bunuri, nu are grijă de acestea, precum și interzice accesul pe teritoriul bunurilor imobile, în pofida calității lor de coproprietari.

Reieșind din faptul că potrivit raportului de expertiză al CNEJ, partajarea casei

de locuit, număr cadastral XXX nu este posibilă în natură, Savițchi Rodica și Savițchi Vasile au solicitat partajarea bunurilor imobile aflate/situate în gospodăria amplasată pe terenul cu numărul cadastral XXX în următorul mod: imobilele cu numerele cadastrale XXX și ½ din teren, partea nord-est, să fie atribuite lui Savițchii Gheorghii, iar imobilele cu numerele cadastrale XXX și ½ din teren, partea nord-vest, să fie atribuite lui Savițchi Rodica și Savițchi Vasile, iar terenurile sub formă de grădini să fie vândute la licitație și distribuirea prețului între coproprietari în mod parțial.

La 13 august 2013 Savițchii Gheorghii și Savițcaia Maria au depus cerere reconvențională împotriva lui Savițchi Vasile și Savițchi Rodica, indicând că locuiesc în XXX din anul 1985. Dînsul este copilul cel mai mic în familia lui Vasile și Ana Savițchii. Părinții i-au promis că dînsul va deveni moștenitorul averii, fiind admis să locuiască și să ducă gospodărie comună cu părinții. Corespunzător, având încredere în calitatea sa de moștenitor și fiind necesară îmbunătățirea condițiilor de trai, împreună cu soția sa, Savițcaia Maria au efectuat din contul mijloacelor comune investiții semnificative în gospodăria care se solicită a fi partajată.

Au considerat că casa de locuit este un bun indivizibil și nu este supusă partajului. În schimbul casei ar accepta să dea o sultă corespunzătoare, din care urmează a fi scăzute cheltuielile suportate de ei pentru îmbunătățirile făcute în gospodărie, precum și celelalte cheltuieli suportate. Așa cum casa este apreciată la suma de 47982 de lei, au fost de acord să achite copârâților în acțiunea reconvențională Savițchii Vasile și Savițchii Rodica, suma de 23 991 de lei, care constituie valoarea cotei lor din patrimoniul succesoral, conform certificatului emis de notarul V. Levița.

Din contul averii succesore urmează să fie acoperite și cheltuielile de înmormântare a defunctului Savițchii Vasile. Aceste cheltuieli urmează a fi compensate, conform prevederii legale, din contul patrimoniului succesoral asupra căruia pretind Savițchi Vasile și Savițchi Rodica.

Au solicitat dispunerea partajării tuturor bunurilor prin vânzarea la licitație, încasarea din contul lui Savițchii Vasile și Savițchii Rodica a sumei de 12 000 de lei - cheltuieli de înmormântare, 10 655,24 lei - îmbunătățiri aduse gospodăriei și încasarea cheltuielilor de judecată.

La 24 ianuarie 2014 Savițchii Gheorghii și Savițcaia Maria au depus cerere prin care au solicitat repunerea în termen a cerinței de încasare din contul lui Savițchii Vasile și Savițchii Rodica a sumei de 12 000 de lei, cu titlu de cheltuieli de înmormântare și 10 655,24 de lei, cu titlu de îmbunătățiri aduse gospodăriei. Or, nerepunerea în termen va duce la o îmbogățire neîntemeiată a pârâților, care nu au participat la aceste cheltuieli.

Prin hotărârea din 21 decembrie 2017 a Judecătorei Orhei, sediul Central acțiunea inițială și acțiunea reconvențională au fost respinse.

Prin decizia din 10 iulie 2018 a Curții de Apel Chișinău au fost admise apelurile declarate de Savițchii Gheorghii, Savițcaia Maria și de către Savițchi Vasile.

S-a casat hotărârea din 21 decembrie 2017 a Judecătorei Orhei, sediul Central și s-a emis o hotărâre nouă prin care au fost admise în parte acțiunea inițială și cea reconvențională; s-a dispus împărțirea bunurilor succesore și anume: casa de locuit, situată în sat. Peresecina, r-nul Orhei, cu suprafața totală de 113,30 m² cu nr.

cad. XXX; construcție accesorie cu suprafața de 40,50 m² cu nr. cad. XXX; construcție accesorie cu suprafața de 30,80 m² cu nr. cad. XXX; construcție accesorie cu suprafața de 9,80 m² cu nr. cad. XXX; construcție accesorie cu suprafața de 39,70 m² cu nr. cad. XXX; construcție accesorie cu suprafața de 8,40 m² cu nr. cad. XXX; terenul pentru construcții cu suprafața de 0,1973 ha cu nr. cadastral XXX; terenul agricol, ce se află în extravilanul s. Peresecina, r. Orhei, cu suprafața de 0,3080 ha cu nr. cadastral XXX; terenul agricol, ce se află în extravilanul s. Peresecina, r. Orhei, cu suprafața de 0,1230 ha cu nr. cadastral XXX; terenul cu destinație grădină, ce se află în extravilanul s. Peresecina, r. Orhei, cu suprafața de 0,1600 ha cu nr. cadastral XXX; terenul cu destinație grădină, ce se află în extravilanul s. Peresecina, r. Orhei, cu suprafața de 0,1356 ha cu nr. cadastral XXX – a câte ½ cotă-parte lui Savițhii Gheorghii și ½ cotă-parte în comun lui Savițchi Rodica și Savițchi Vasile, prin vânzarea la licitație, cu distribuirea prețului proporțional cotelor-părți.

În rest, pretențiile cererii de chemare în judecată și ale cererii reconvenționale au fost respinse ca neîntemeiate.

Pentru a decide astfel, instanța de apel, cu referire la circumstanțele cauzei, a stabilit că părțile au dobândit în proprietate comună pe cote-părți bunurile din patrimoniul succesoral și anume, Savițhii Gheorghii ½ cotă-parte, iar Savițchi Rodica și Savițchi Vasile ½ cotă-parte în devălmășie. Or, ultimii au venit la succesiune prin reprezentare în locul ascendentului.

Instanța de apel a reținut că în cadrul examinării cauzei nu a fost prezentat ori invocat un careva acord între părți referitor la partajarea proprietății comune moștenite. Astfel încât, părțile au solicitat instanței partajarea acesteia în condițiile legii.

Din analiza materialelor dosarului, instanța a reținut că potrivit Raportului de expertiză judiciară nr.1356 din 08 decembrie 2016, s-a stabilit că partajarea în natură a bunului imobil situat în raionul Orhei, satul Peresecina, proporțional cotelor-părți a câte 1/2, nu este posibilă.

Având în vedere neînțelegerile dintre părți cu referire la metoda de partajare a proprietății comune, instanța de apel a conchis că modalitățile de partajare solicitate de părți, vine în contradicție cu prevederile legii or, partajarea în natură a casei de locuit și terenului aferent și construcțiile accesorii este imposibilă, fapt stabilit prin raportul de expertiză, lipsește cererea părților referitor la partajarea prin atribuirea sultei, iar în privința terenurilor ambele părți solicită împărțirea prin vânzarea la licitație.

Din considerentele enunțate, instanța de apel a conchis că partajarea proprietății comune prin vânzarea bunurilor la licitație și distribuirea prețului către coproprietari proporțional cotelor-părți, își găsește justificarea, instanța urmând să dispună partajarea proprietății anume prin această modalitate stabilită de lege.

La 10 august 2018 Savițhii Gheorghii și Savițcaia Maria au declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând casarea acesteia în partea în care a fost admisă acțiunea inițială și admiterea integrală a acțiunii reconvenționale.

Prin încheierea din 05 decembrie 2018 a Curții Supreme de Justiție, recursul declarat de Savițhii Gheorghii și Savițcaia Maria s-a considerat inadmisibil.

La 29 septembrie 2018 Savițchi Vasile, reprezentat de avocatul Mihail Buzu, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe,

solicitând casarea integrală cu pronunțarea unei hotărâri noi de admitere a cererii de chemare în judecată și de respingere a cererii reconvenționale ca fiind tardivă.

În susținerea recursului a indicat prevederile art.432 alin. (2), lit.a), c), alin. (4) Cod de procedură civilă.

În motivarea recursului a indicat dezacordul său cu deciziile adoptate de instanțele inferioare în partea respingerii cerințelor care au fost emise cu încălcarea normelor de drept procedural și material.

În conformitate cu art.434 alin.(1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Materialele dosarului atestă faptul că decizia din 10 iulie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată pentru cunoștință participanților la proces la 27 iulie 2018 (f.d. 74, vol. II) lipsind însă date privind recepționarea acesteia.

În circumstanțele menționate, recursul declarat de Vasile Savițchi, reprezentat de avocatul Mihail Buzu la 29 septembrie 2018, se consideră a fi depus în termenul prevăzut de lege.

Prin încheierea din 16 ianuarie 2019 a Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, recursul declarat de Vasile Savițchi, reprezentat de avocatul Mihail Buzu, a fost considerat admisibil (f.d. 159, vol.II).

În conformitate cu art.441 Cod de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

În conformitate cu art.442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

Potrivit prevederilor art.444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces. Completul din 5 judecători decide asupra oportunității invitării tuturor participanților sau a reprezentanților acestora pentru a se pronunța cu privire la problemele de legalitate invocate în cererea de recurs.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept material și procedural aplicabile la soluționarea cauzei date, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi respins cu menținerea deciziei instanței de apel din 10 iulie 2018.

În motivarea concluziei enunțate se rețin următoarele argumente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă, instanța după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și, după caz, hotărârea primei instanțe, precum și încheierile atacate cu recurs.

Materialele dosarului confirmă faptul că la 11 iulie 2013 Savițchi Rodica și Savițchi Vasile au depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Savițchii Gheorghii, Savițcaia Maria solicitând partajarea în natură a imobilelor cu numerele cadastrale XXX și ½ din teren, partea nord-est, să fie atribuite pârîtului Savițchii Gheorghii, iar imobilele cu numerele cadastrale XXX și ½ din teren, partea nord-vest, să fie atribuite reclamantilor Savițchi Rodica și Savițchi Vasile, iar terenurile sub formă de grădini să fie vândute la licitație și distribuirea prețului către coproprietari în mod parțial.

La 13 august 2013 Savițchii Gheorghii și Savițcaia Maria au depus cerere reconvențională împotriva lui Savițchi Vasile și Savițchi Rodica, prin care au

solicitat dispunerea partajării tuturor bunurilor prin vânzarea la licitație, încasarea din contul lui Savițchii Vasile și Savițchii Rodica a sumei de 12 000 de lei - cheltuieli de înmormântare, 10 655,24 de lei – îmbunătățiri aduse gospodăriei și încasarea cheltuielilor de judecată.

La 24 ianuarie 2014 Savițchii Gheorghii și Savițcaia Maria au depus cerere prin care au solicitat repunerea în termen a cerinței de încasare din contul lui Savițchii Vasile și Savițchii Rodica a sumei de 12 000 de lei, cu titlu de cheltuieli de înmormântare și 10 655,24 de lei, cu titlu de îmbunătățiri aduse gospodăriei. Or, nerepunerea în termen va duce la o îmbogățire neîntemeiată a pârâților, care nu au participat la aceste cheltuieli.

Judecând cauza dată, prima instanță prin hotărârea din 21 decembrie 2017 a respins integral acțiunea de bază și acțiunea reconvențională, ca fiind neîntemeiate (f.d. 221, 229-232, vol.I).

Ulterior, instanța de apel, prin decizia din 10 iulie 2018 a admis apelurile declarate de Savițchii Gheorghii și Savițcaia Maria și de către Savițchi Vasile.

S-a casat hotărârea din 21 decembrie 2017 a Judecătoriei Orhei, sediul Central și s-a emis o hotărâre nouă prin care au fost admise în parte acțiunea inițială și cea reconvențională; s-a dispus împărțirea bunurilor succesoriale și anume: casa de locuit, situată în sat. Peresecina, r-nul Orhei, cu suprafața totală de 113,30 m² cu nr. cadastral XXX; construcție accesorie cu suprafața de 40,50 m² cu nr. cadastral XXX; construcție accesorie cu suprafața de 30,80 m² cu nr. cadastral XXX; construcție accesorie cu suprafața de 9,80 m² cu nr. cadastral XXX; construcție accesorie cu suprafața de 39,70 m² cu nr. cadastral XXX; construcție accesorie cu suprafața de 8,40 m² cu nr. cadastral XXX; terenul pentru construcții cu suprafața de 0,1973 ha cu nr. cadastral XXX; terenul agricol, ce se află în extravilanul s. Peresecina, r. Orhei, cu suprafața de 0,3080 ha cu nr. cadastral XXX; terenul agricol, ce se află în extravilanul s. Peresecina, r. Orhei, cu suprafața de 0,1230 ha cu nr. cadastral XXX; terenul cu destinație grădină, ce se află în extravilanul s. Peresecina, r. Orhei, cu suprafața de 0,1600 ha cu nr. cadastral XXX; terenul cu destinație grădină, ce se află în extravilanul s. Peresecina, r. Orhei, cu suprafața de 0,1356 ha cu nr. cadastral XXX – a câte ½ cotă-parte lui Savițchii Gheorghii și ½ cotă-parte în comun lui Savițchi Rodica și Savițchi Vasile, prin vânzarea la licitație, cu distribuirea prețului proporțional cotelor-părți.

În rest, pretențiile cererii de chemare în judecată și ale cererii reconvenționale au fost respinse ca fiind neîntemeiate.

Prin încheierea din 05 decembrie 2018 a Curții Supreme de Justiție, recursul declarat de Savițchii Gheorghii și Savițcaia Maria s-a considerat inadmisibil.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, analizând situația de fapt în prezenta cauză, în raport cu normele de drept material pertinente, punctează că concluzia instanței inferioare despre necesitatea admiterii în parte a acțiunii inițiale și cea reconvențională este justă, avînd la bază cumulul probelor administrate în cadrul dezbaterilor judiciare, cărora le-a fost dată aprecierea juridică cuvenită, în conformitate cu prevederile art. 130 Cod de procedură civilă.

Conform art. 320 alin. (2) Cod civil, dreptul de proprietate se poate dobîndi, în condițiile legii, prin ocupațiune, act juridic, succesiune, accesiune, uzucapiune, precum și prin hotărîre judecătorească atunci cînd aceasta este translativă de

proprietate.

Conform art. 344 alin. (1) Cod civil, proprietatea este comună în cazul în care asupra unui bun au drept de proprietate doi sau mai mulți titulari.

Conform art. 357 Cod civil, încetarea proprietății comune pe cote-părți prin împărțire poate fi cerută oricând dacă legea, contractul sau hotărârea judecătorească nu prevede altfel.

Împărțirea poate fi cerută chiar și atunci când unul dintre coproprietari a folosit exclusiv bunul, afară de cazul când l-a uzucapat, în condițiile legii.

Împărțirea poate fi făcută prin înțelegere a părților sau prin hotărâre judecătorească.

Conform art. 1560 Cod civil, partajul averii succesoriale se face prin acordul moștenitorilor după primirea certificatului de moștenitor.

Conform art. 361 Cod civil, împărțirea bunului proprietate comună pe cote-părți se face în natură, proporțional cotei-părți a fiecărui coproprietar.

Dacă bunul proprietate comună pe cote-părți este indivizibil ori nu este partajabil în natură, împărțirea se face prin:

a) atribuirea întregului bun, în schimbul unei sulțe, în favoarea unui ori a mai multor coproprietari, la cererea lor;

b) vânzarea bunului în modul stabilit de coproprietari ori, în caz de neînțelegere, la licitație și distribuirea prețului către coproprietari proporțional cotei-părți a fiecăruia dintre ei.

În cazul în care unui dintre coproprietari îi este atribuită o parte reală mai mare decât cota sa parte, celorlalți coproprietari li se atribuie o sultă.

Împărțirea se efectuează în modul stabilit de lege.

Părțile reale stabilite de instanță de judecată pot fi distribuite prin tragere la sorți, după caz.

Din materialele dosarului rezultă că, Savițchii Gheorghe și Savițchi Vasile, Savițchi Rodica, au dobândit în drept de proprietate patrimoniul succesoral al lui Savițchii Vasilii, decedat la data de XXX, Savițchii Gheorghe în proporție de $\frac{1}{2}$ cotă-parte, iar Savițchi Vasile, Savițchi Rodica, în devălmășie $\frac{1}{2}$ cotă-parte.

În baza certificatelor de moștenitor legal nr.3073, 3075 din 04 iunie 2009 (f.d. 13,14, vol.I), înregistrate la Oficiul cadastral teritorial de stat, filiala ÎS „Cadastru” la data de 04 iunie 2009, Savițchi Vasile, Savițchii Rodica și Savițchii Gheorghii, în baza certificatelor de moștenitor legal nr.3111, 3109 din 05 iunie 2009 (f.d. 29, 30, vol.I), înregistrate la Oficiul cadastral teritorial de stat, filiala ÎS „Cadastru” la data de 08 iunie 2009, și-au înregistrat dreptul de proprietate asupra cotelor-părți care le aparține din averea defunctului Savițchii Vasilii, fapt confirmat prin extrasul din Registrul bunurilor imobile, eliberat de Întreprinderea de Stat „Cadastru” (f.d. 87-91, vol.I).

Potrivit Raportului de expertiză judiciară nr.1356 din 08.12.2016, s-a stabilit că partajarea bunului imobil situat în raionul Orhei, satul Peresecina, proporțional cotelor-părți a câte $\frac{1}{2}$, nu este posibilă (f.d.128-157, vol.I).

La 11 iulie 2013 Savițchi Vasile și Savițchi Rodica au depus cerere de chemare în judecată solicitând partajarea în natură a imobilelor cu numerele cadastrale XXX și $\frac{1}{2}$ din teren, partea nord-est, să fie atribuite pârîtului Savițchii Gheorghii, iar imobilele cu numerele cadastrale XXX și $\frac{1}{2}$ din teren, partea nord-vest, să fie atribuite reclamantilor Savițchi Rodica și Savițchi Vasile, iar terenurile sub formă

de grădini să fie vândute la licitație și distribuirea prețului către coproprietari în mod parțial.

La 13 august 2013 Savițchii Gheorgii și Savițcaia Maria au depus cerere reconvențională împotriva lui Savițchi Vasile și Savițchi Rodica, prin care au solicitat dispunerea partajării tuturor bunurilor prin vânzarea la licitație, încasarea din contul lui Savițchii Vasile și Savițchii Rodica a sumei de 12 000 de lei – cheltuieli de înmormântare, 10 655,24 de lei – îmbunătățiri aduse gospodăriei și încasarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 21 decembrie 2017 a Judecătorei Orhei, sediul Central s-a respins acțiunea inițială a Rodicăi Savițchi și Savițchi Vasile și, cererea reconvențională a lui Savițchii Gheorghii și Savițcaia Maria, ca fiind neîntemeiate.

Judecând apelurile declarate de Savițchii Gheorghii și Savițcaia Maria și de către Savițchi Vasile, Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 10 iulie 2018, a casat hotărârea din 21 decembrie 2017 a Judecătorei Orhei, sediul Central și a emis o hotărâre nouă prin care au fost admise în parte acțiunea inițială și cea reconvențională; s-a dispus împărțirea bunurilor succesoriale și anume: casa de locuit, situată în sat. Peresecina, r-nul Orhei, cu suprafața totală de 113,30 m² cu nr. cad. XXX; construcție accesorie cu suprafața de 40,50 m² cu nr. cad. XXX; construcție accesorie cu suprafața de 30,80 m² cu nr. cad. XXX; construcție accesorie cu suprafața de 9,80 m² cu nr. cad. XXX; construcție accesorie cu suprafața de 39,70 m² cu nr. cad. XXX; construcție accesorie cu suprafața de 8,40 m² cu nr. cad. XXX; terenul pentru construcții cu suprafața de 0,1973 ha cu nr. cad. XXX; terenul agricol, ce se află în extravilanul s. Peresecina, r. Orhei, cu suprafața de 0,3080 ha cu nr. cad. XXX; terenul agricol, ce se află în extravilanul s. Peresecina, r. Orhei, cu suprafața de 0,1230 ha cu nr. cad. XXX; terenul cu destinație grădină, ce se află în extravilanul s. Peresecina, r. Orhei, cu suprafața de 0,1600 ha cu nr. cad. XXX; terenul cu destinație grădină, ce se află în extravilanul s. Peresecina, r. Orhei, cu suprafața de 0,1356 ha cu nr. cad. XXX – a câte ½ cotă-parte lui Savițchii Gheorghii și ½ cotă-parte în comun lui Savițchi Rodica și Savițchi Vasile, prin vânzarea la licitație, cu distribuirea prețului proporțional cotelor-părți.

În rest, pretențiile cererii de chemare în judecată și ale cererii reconvenționale au fost respinse ca fiind neîntemeiate.

Raportând dispozițiile normelor precitate, la circumstanțele cauzei, analizând soluția primei instanțe prin prisma pretențiilor înaintate în raport cu circumstanțele de fapt și de drept invocate, Colegiul constată că instanța de apel corect a stabilit că concluzia instanței de fond este una neîntemeiată.

Corect instanța de apel a concluzionat că avînd în vedere neînțelegerile dintre părți cu referire la metoda de partajare a proprietății comune, modalitățile de partajare solicitate de părți, vin în contradicție cu prevederile legii or, partajarea în natură a casei de locuit și terenul aferent și construcțiile accesorii este imposibilă, fapt stabilit prin raport de expertiză, dar și lipsește cererea părților referitor la partajarea prin atribuirea sultei, iar în privința terenurilor ambele părți solicită împărțirea prin vânzarea la licitație. Astfel, partajarea proprietății comune prin vânzarea bunurilor la licitație și distribuirea prețului către coproprietari proporțional cotelor-părți a fiecăruia dintre ei, își găsește justificarea.

Colegiul constată că instanța de apel a dat apreciere corectă materialelor

cauzei, iar argumentele recurentului nu pot fi reținute de către instanța de recurs, deoarece se combat cu cele invocate mai sus și se referă la circumstanțele, care au fost constatate și elucidate pe deplin de instanța de apel, având la bază cumulul de probe, care au fost administrate și apreciate cu respectarea normelor de drept procedural și susținute de normele de drept material.

Instanța de recurs menționează că sacrificarea principiului preeminenței dreptului în sensul impunerii unei alte conduite decât cea prescrisă de către lege, va avea *inter alia* drept efect defavorizarea procesuală a pârâtului-intimat, deoarece asemenea acțiuni nu pot fi admise de către instanța de judecată decât în condițiile expres stabilite de lege, în caz contrar, acțiunile arbitrare ale instanței sunt incompatibile testului de imparțialitate obiectivă perceput de un observator informat și dezinteresat.

Or, imparțialitatea este esențială pentru îndeplinirea adecvată a funcției judiciare, ea privește nu doar hotărârea însăși, ci și întreg procesul, prin care se ajunge la aceasta (valoarea 2, principiile de la Bangalore privind conduita judiciară).

Totodată, potrivit definiției noțiunii de certitudine legală dată în jurisprudența CEDO, se menționează că legislația națională trebuie să fie expusă cu o suficientă precizie pentru a oferi posibilitatea persoanelor de a-și reglementa comportamentul în sensul posibilității obținerii unor „consultații adecvate” de a prevedea în caz de necesitate la un nivel rezonabil, consecințele, ce pot surveni în rezultatul anumitor acțiuni (cauza *Sunday Times vs UK*, 26 aprilie 1979, § 49).

Or, certitudine legală impusă regulilor de procedură civilă în calitate de condiție *sine qua non* a unui proces echitabil, vizează atât drepturile reclamantului, cât și ale pârâtului, motiv din care instanța de judecată, nu este în drept de a substitui voința legislatorului materializată în conținutul normelor de drept de procedură civilă și cele materiale.

Prin urmare, este întemeiată și legală decizia din 10 iulie 2018 a Curții de Apel Chișinău, din care motive urmează a fi menținută.

Din considerentele menționate mai sus și având în vedere că instanța de apel a aplicat și a interpretat corect normele de drept pertinente cauzei, iar argumentele recurentului nu sunt justificate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat de către Vasili Savițchi, reprezentat de avocatul Mihail Buzu, cu menținerea deciziei din 10 iulie 2018 a Curții de Apel Chișinău.

În conformitate cu prevederile art. 445 alin. (1) lit. a) și alin. (3) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se respinge recursul declarat de Vasili Savițchi, reprezentat de avocatul Mihail Buzu.

Se menține decizia din 10 iulie 2018 a Curții de Apel Chișinău, adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Savițchi Rodica și Savițchi Vasile împotriva lui Savițchii Gheorghii și Savițcaia Maria cu privire la partajarea în natură a averii succesorală cu indicarea cotelor-părți și încasarea cheltuielilor de judecată și, cererea reconvențională a lui Savițchii Gheorghii și Savițcaia Maria împotriva Rodicăi Savițchi și Vasile Savițchi cu privire la dispunerea împărțirii

tuturor bunurilor în litigiu prin vânzarea la licitație, repararea prejudiciului material și încasarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

judecătorii

Valeriu Doagă

Ala Cobăneanu

Tamara Chișca-Doneva

Dumitru Mardari

Victor Burduh